

EPERJESI LAPOK

(FELVIDÉKI SZEMLE)

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., félévre 5 kor.,
negyedévre 2 kor. 50 fill. — Egyes szám ára 20 fill.
Hirdetési díj: Háromhados hetente egyszeri hirdetés 15 fill. Többszörös hirdetésért jutni tovább. Nyilvánt.: minden sor 20 fill.

Az Eperjesi Széchenyi-kör
s az Eperjesi Kereskedők és Keresk.-ifjak Egyletének
hivatalos közlönye.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Eperjesen, Pó-utca 59. szám, Kösch Árpád könyvnyomató-intézet.
Ide intézendők minden a lap szellemi részét illető közlemények
valamint a hirdetési díjak is.

A magyar nyelv — és népiskoláink.

I.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter legutóbb egy olyan nagyfontosságú rendeletet becsátott ki az összes kir. tanfelügyelőségekhez, a közigazgatási bizottságokhoz és az egyházi főhatóságokhoz, a melynek elolvasása után a rendeletből kiérkezhető nemes intenczió — dacára a következő cikkünkben kifejtendő észrevételeinknek — míg egyrészt a legőszintébb nagyra-becsülésünket hívja ki dr. Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszterünknek providenciális államférfiúi egyénisége iránt, másrészt azonban a rendelet kibocsátásának őszintén bevallott szükségessége általános megdöbbenést keltett mindenütt, a hol hazánk szebb jövőjének nemzeti alapon való felvirágzása iránt melegen érző, hazafias szívek dobognak.

Azt tudtuk meg — a legilletékesebb helyről — a szóban forgó rendeletből, miszerint az 1879. évi XVIII. t.-cz., mely a magyar nyelv kötelező tanítását a népoktatási tanintézetekben elrendeli, a törvényhozó által kitűzött magasztos cél megközelítése szempontjából, a nem magyar-ajkú vidékek népoktatási tanintézeteiben immár 23 év óta holt törvénynek tekinthető, mert a várt eredmény elmaradt.

Ennek a törvénynek kimondott célja éppen az volt, hogy a népoktatási tanintézetek minden állampolgárnak kellő módot nyújtsanak arra, hogy a magyar nyelvet, mint az állam nyelvét, elsajátítsák. S íme, most maga a miniszter kénytelen bevallani, hogy «a rendelkezésemre álló adatok és tapasztalatok engem arról győzték meg, hogy a törvény, úgy, miként annak szava és szelleme is követeli, a kívánt eredményt máig sem biztosította». Állásomból kifolyó kötelességemnek tartom — úgy mond a miniszter — a szentesített törvény rendel-

kezéseinek az összes nem magyar tannyelvű népoktatási tanintézetekben teljes szigorral érvényt szerezni; még pedig «nemcsak azért, hogy a már régen érvényben levő törvényt a maga teljességében végrehajtsam, hanem hazánk nem magyar-ajkú lakosságának jól felfogott érdekében módot akarok annak nyújtani, hogy a magyar nyelvnek, mint államnyelvnek, birtokában legyenek és az ezzel járó előnyökben az iskolák hibái miatt hátrányt ne szenvedjenek».

Ha valahol, úgy ezen a téren tehetnek megbecsülhetetlen szolgálatot a vármegyénként szervezett kir. tanfelügyelőségek. Igen jól tudja ezt a miniszter is, a ki rendeletileg szigorú kötelességévé tette a kir. tanfelügyelőségeknek, hogy a kerületükben levő összes nem magyar tannyelvű népiskolákat rendre és alaposan vizsgálják meg és ezen iskolalátogatások alkalmával gondos és lelkiismeretes figyelmet fordítsanak mindazokra a követelményekre, a melyeket a fentebb idézett törvény, valamint a vonatkozó miniszteri rendeletek a tanítók képességével, nemkülönben a tanterv betartásával szemben felállítanak.

Hogy az 1879: XVIII. t.-cz. közel negyedszázad óta mennyire nem hajtatott végre, azt mi sem bizonyítja jobban, mint a most kibocsátott miniszteri rendelet. Mert hiszen az az iskolalátogató tanfelügyelőnek kötelességévé teszi, miszerint vizsgálja meg, vajjon «a tanító bírja-e a magyar nyelvet szóban és írásban teljesen és oktatóképességgel?»

Vajjon várhattunk-e mindezekig figyelemreméltó eredményt, ha még maguk a tanítók is a nemzetiségi vidékeken nem bírják kivétel nélkül a magyar nyelvet!?

Már ebben a tekintetben bünszamba megy a könyörületességből való elnézés. De nincs is indokolva, mert hiszen ma már nemcsak az állami, hanem a községi, felekezeti népokta-

tási intézetek tanítói is állami nyugdíjat élveznek, a mely nyugdíjintézet megalkotásának egyik főcélját éppen az képezte, hogy — különösen a felekezetek részéről nyugdíjfedezet hiányából nem nyugdíjazható, a magyar nyelvet oktatni képtelen tanítók — nyugdíjazhatók legyenek s ekként nemzedékek számára meg legyen adva a lehetőség arra nézve, hogy az iskolában magyarul megtanulhassanak. Itt az ideje tehát, hogy a törvény követelményeinek megfelelni nem képes ilyen tanítók, a kir. tanfelügyelők hitelt érdemlő jelentései alapján haladéktalanul nyugdíjaztassanak, helyökbe elméletileg képzett, magyar szellemtől, érzéstől nemcsak áthatott, de a magyar nyelvet szóban és írásban bírni képes tanítók alkalmaztassanak. Hiteles értesüléseink vannak arra nézve — de megtekintheti ezeket a kir. tanfelügyelőség, illetve közigazgatási bizottság hivatalos kimutatásaiban bárki is, — miszerint Sárosvármegye területén, dacára az eddig is helyesen alkalmazott erélyes közbelépésnek, még mindig sok olyan tanító működik, a ki maga sem tud helyesen magyarul. Ezt az állapotot meg kell szüntetni s az egyes konkrét eseteket nem indokolt dédelgetnünk akkor, a mikor maga a vallás- és közoktatásügyi miniszter az 1893: XXVI. t.-cz. alapján jóindulatulag kész a községi és felekezeti tanítói fizetésnek 800 koronára való kiegészítésére, a tanítói korpótlék folyósítására s ezzel módot nyújt arra, hogy a magyar nemzeti érdekeket kellően szolgálni nem képes — s különben is nagyobbra t elaggott — tanítók a fizetésüknek csaknem megfelelő nyugdíjjal nyugdíjba vonulhassanak.

A nagyfontosságú rendeletre vonatkozó további észrevételeinket jövő számunkban fogjuk kifejteni.

AZ «EPERJESI LAPOK» TÁRCZAJA.

Szülőföldemen.

Csodás érzés bűvös varázsa hatja át a lelkem, valahányszor látlak, drága szülőföldem! Olyanféle érzés az, mint a minőt érez a jámbor zarándok, ha a Szentföld Jeruzsálemének a területére lép, — vagy az igazhívő mohamedánus, a mikor prófétája és vallásalapítója Mekkájába érkezik . . .

Egy hosszú, hosszú év multán ismét itt vagyok, újból élvezem a viszontlátás örömét, boldogságát. De szivemben ott foglal helyet a bánat, a szomorúság is, a melyet a nemskóra megint beálló elválás előre érzett keserűsége okoz.

Óh, miért nem lehetek mindig a közeledben? Miért van, hogy csak percig tart az öröm, az újralátás, a melyet kínos búcsúvétel és hosszú távollét követ?

Ha én rajtam állana, sohasem válnánk meg egymástól. Azonban a sorsintéző hatalom másképp határozó akaratának engedelmességek tartozom, s bele kell nyugodnom.

Am azért én örülök és örülni fogok mindig, a mikor csak egéd alatt fogom tudni magam. Mert szeretlek; szeretlek nagyon, véghetetlenül. Szeretlek a sok örömet, a sok kellemes és vidám percért és a sok bánatért,

szomorúságért, a melyeket itt értem meg először, és azután is sokszor.

Kedves, drága vagy nekem; kedvesebb, drágább a világ minden más darab földjénél. Úgy tetszik előttem: a virágod pompázóbb és illatosabb, a madárkaid edesebben zengnek, lombos fáid levelei titokzatosabban, sejtlemesebben susognak, mint akárhol másutt. A napod is mintha ragyogóbb volna, csillagjaid mintha igazóbban mosolyognának alá, holdad mélyebb ábrándozásba merít, fűre patakod játszóbb gondatlansággal lejt tova habjait s enyhe szellőd szebb regét mesél . . .

Az a két kis ház benned, a melyek egyikében egykor életre hozott és dalt zengve ezer csók közt ringatott el kisdéd bölcsőmben most már csak emlékemben él jó anyám, s a melyek másikában utolsó éveit, napjait élte s haldokolta le hosszan és súlyosan szenvedett apám: igénytelen egyszerűségével vonzóbb, tetszőbb nekem a gazdag városok minden ékes tornyú, czifrázatos erkélyű, káprázatos domborművű palotáinál.

Megállók előttük és elmerengek rajtuk . . . s a lelkem megtelik édes fájdalommal, bánatos gyönyörrel . . .

Te ház, a melyben valamikor testvérek víg kacajja és a szülők égi boldogsága lakott; és te másik ház, a mely csak a szenvedésnek voltál tanúja: most egyformán üresek, gyászosak vagytok nekem mind a ketten . . . Hasztalan néznek körül a szemeim: sem szülőt, sem testvért nem látok és sohasem is fogok látni a falaitok

között. Testvérek és szülők mind, mind sírban nyugszanak. Hol, merre? Ki tudná megmondani!? A hantjokat nem mutatja jel, nem őrzi kereszt; a mi volt, rég elkorhad, újat senki sem tűzött a helyébe. Óh, ha tudnám merre pihennek, de szívesen fölkeresném, s de szívesen sírnám ki ott magam! . . . Te gyors, világot beszáguldó szellő, kapd szárnyaidra, vidd magaddal, és ha a sírjokra találsz, zokogd el fölöttük bánatom! . . .

Te édes templom, a melyben először tanultam meg az imádkozást, s a melyben először tört a felhőkön túlra buzgó énekem, — fogadj ismét szívesen magadba! Akármiben megváltozhattam, de buzgóságban, hitben, istenfélelemben most is a régi vagyok. Egykor megnyűlt, megbékült lélekkel távoztam oltárodtól, most nemkülönben megnyugvást lelek előtte. Szép templom, vajha még sokszor nyújthatnál hűvednek vigasztalást! . . .

Elemi tanulmányaim szerény iskolája, fölkereslek téged is! A hajdani, barátságos épület vagy mindig, s derék, jó tanítói is ugyanazok. Kellemes gyermekkori emlékek csarnoka és jó mesterek, jó embereim köszönetek! Beh örömet volnék még egyszer a növendékek, s beh örömet hallgatnám el még egyszer tanítástokat! . . . Távol töletek s hozzátok közel mindenkor hálás érzéssel gondolok reátok . . .

Te kedves temető, bús otthona az elköltözötteknek, megilletődve lépem át kapudat. Fájdalmasan érint, hogy a mióta utóljára látalak, olyan nagyon megszapordtak

HIREK.

* **Kinevezés.** Ő felsége a király dr. *Tyrnauer Albert* vágsellyei járásbírói aljegyzőt telekkönyvi betétszerkesztő-bíróvá nevezte ki.

* **Áthelyezések.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter dr. *Körösi György* eperjesi kir. kath. főgimnáziumi tanárt a deési állami gimnáziumhoz helyezte át és őt az igazgatói teendőik ideiglenes ellátásával is megbízta. A hivatalos lapnak ehhez a híréhez a magunk részéről csak annyit kívánunk hozzáfűzni, hogy szívből örülünk az előléptetésnek, a mit ez az áthelyezés magában foglal és gratulálunk ahhoz a direktori álláshoz, a melyhez ez az út vezet. Másfelől azonban mélyen és igazán sajnáljuk, hogy dr. *Körösi*, kiben városunk közönsége ismerni és szeretni tanulta a szerény tudóst, a kiváló professzort, a szabadgondolkodású férfit és az igaz embert, — kiválik társadalmunk kötelekéből. Kihullott egy láncszem, mely sok másikat tartott össze. És sok idő fog letelni, míg a hiány, úgy a hogy, pótolva lesz. A kik a távozó professzort ismerték és szerették, azoknak tisztelete őt új működési helyére is elkíséri. Azoknak pedig, kik benne a szabadgondolkodás emberét rossz szemmel nézték, csak azt jegyezzük meg, hogy az igazságot ma már nem lehet véka alá rejteni, mert sugaraik előtörnek és hogy a XX. századot a középkorba az még egymagában vissza nem helyezi, hogy egyes emberi agyak még ma is középkori stílusban működnek. A magunk részéről csak annyit mondunk ide is, oda is: előre! — *Székessy Károly* dévai m. kir. pénzügyigazgató-helyettes hasonmóságban a sátoraljaújhegyi kir. pénzügyigazgatósághoz helyeztetett át.

* **Külföldi doktorátus.** Az eperjesi ev. teológiának egykori jeles hallgatóját, *Lajcsák Jánost*, ki jelenleg Budapesten, a kerepesi-úti ág. hitv. ev. egyházközségnél segédlelkész, e napokban avatták fel a lipcsei egyetem filozófiai fakultásán a filozófia, az assyr., syr, héber és arabs nyelvek doktorává. Felavató-értekezése most került ki a sajtó alól. A mű címe: «Die Plural- und Dualendungen am semitischen Nomen». Szerző ezt az értekezését, melyben a semita nyelvek többes képzésének szabályait nagy irodalmi készültséggel tárgyalja, Weikert Ottó lipcsei egyetemi professzornak ajánlja. A fiatal tudós az első, ki Magyarországon az assyriológiával foglalkozik. Ennek a tudománynak egyetemünkön eddig még katedrája sincs.

* **Hymen.** *Egyedý Mátyás* péchújfalvi postamester f. hó 19-ikén vezette oltárhoz *Lassókay Emmyt*.

* **Frigyes főherceg családja Alsó-Tátrafüreden.** Frigyes főherceg az idei nyárra a Migazzi-villát bérelte ki. Családja már e napokban odaérkezett. Fenséges neje, Izabella főhercegnőn kívül ott vannak Mária Anna, Mária Henriette, Mária Gabriella, Mária Izabella, Mária Alice főhercegnők és Albrecht Károly főherceg. Kisérőjükben van báró Ludwigstorff Mária csillagkeresztes és udvarhölgy, Prónay Gyula cs. kir. kamarás, huszárkapitány, Paska József udvari pénztárnok, Ulrich Mária nevelőnő és nagyszámú szolgaszemélyzet.

* **A kultuszminiszter Csorba-tón.** Levelezőnk azt írja Csorba-tóról, hogy *Wlassics Gyula* miniszter és családja ott nyaralnak. A miniszter naponta több órát akták elintézésével tölt el, melyeket naponta utána küldenek.

a halmaid. Óh, te telhetetlen, falánk Moloch, mindig éhes gyomor! Alig hogy jóllaktál és már is kersz új étet, új áldozatot!... Itt az özvegy anya egyetlen büszkeségének, egy sokat szűkölködött és csak reményben gazdag ifjúnak a hamva pihen, ott egy szeretettel teli anyai és hűségesebb szívvel takar a rögöd, amott egy legjobb apa, férj és legnemesebb lélek várja méhedben a föltámadást... És még hányan, hányan alusznak és fogják aludni kebleden örökké tartó álmukat!... Mondják: egyik-másik testvérem is itt nyugszik valahol. Talán ép e besüppedt sírhalom alatt, vagy odább azok valamelyikében! Nem tudom. De bárkire nehezdednek is e bedőlt, puszta, sivár hantok, én megsíratom... És a mint bejárom utolsó zugolyod is és el-elnézem sírdombos meződet, lelkemen az elmúlás fájdalma rezeg át... Néma földdomborulataid mindennél hangosabban beszélnek a pusztulásról, az enyészetről. Szobron, keresztben, fejján mindenütt e két szót olvasom: «Memento mori!»... Kegyetlen intelem, szomorú valóság!... Igen, meghalunk mi is: ki előbb, ki utóbb. Mindnyájunknak kikerülhetetlen, közös sorsa: a megsemmisülés, a halál. Mert a széles, nagy földkerekségen enyészetes, mulandó minden, csak a mulandóság, az enyészet örök... De nem zavarlak tovább. Porló lakói ez enyészeti honnak: áldás reátok, és te gyászos temető: béke veled!... És most, kedves ismerősök, jóakarók, barátok, rokonok, hadd legyen szavam hozzátok is! Nyájas, őszinte

* **Halálozás.** Mély részvétellel vettük azon gyász hírt, hogy *Szalay-Srohrriegel Gusztáv* Párisban, családjában körében, hosszabb súlyos betegség után f. hó 17-ikén meghalt. Az elhunytban özv. Szénássy Sándorné bátyját, özv. Szalay Kálmáné pedig sógorát gyászolja.

* **Kossuth Lajos emlékezete.** Ez évi szeptember 19-ikén ünnepli a magyar nemzet legnagyobb fia, *Kossuth Lajos* születésnapjának 100-ik évfordulóját. A *Kossuth Lajos* születésnapja megünneplésének előkészítésére országgyűlési képviselőkből alakult bizottság ezen országos ünnep módozataira vonatkozó mindennemű felvilágosítással, útbaigazítással, tájékozással szívesen szolgál bárkinek, úgy egyeseknek, mint testületeknek stb. szóbeli értesítést nyújt a bizottság hivatalos helyiségeiben Budapesten, József-körút 31/b. I. em., minden hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 10—12 óráig.

* **Deák Ferencz-utca csatornázása.** Lapunk legutóbbi számában megemlékeztünk arról a határozatról, melyet városunk közgyűlése a Deák Ferencz-utca csatornázása kérdésében hozott; melynek értelmében a csatornázás technikai kivihetőségének elbírálását a közgyűlés megfelelő szakértői szemlére bízta s egyúttal teljesen kimerítő s alapos költségvetési előirányzat bemutatására utasította a város tanácsát azért, hogy a közgyűlés tisztán láthasson az ügyben. Megnyugvással fogadták az érdekelteket Deák Ferencz-utcai házbirokozók ezen határozatot, de az a megnyugvás nem sokáig tartott, mert — úgy látszik — a szakértői szemle meg lett már tartva s a város tanácsa elvetette a kérvényezők kívánását. Az érdekeltektől házbirtokosok ugyan nem lettek erről a szakértői szemléről értesítve, de azt kell feltételeznünk, hogy a szemle megtartott és pedig azért, mivel a legutóbbi napokban megkezdtek ezen utca alapos burkolását a legnagyobb erélyvel; már pedig, ha a szakértői vélemény a kanalizáció mellett szól volna, akkor egyelőre elmaradt volna a burkolás. Ha pedig a szakértői szemle még nem tartott volna meg, úgy kár volt a burkolást elrendelni, mert hisz akkor romba dől minden számítás s tetemesen nagyobb költséggel fog járni a kanalizáció, ha újból fel fog kellenni szakítani az utca kövezetét.

* **A nagysárosi múmalom rekonstruálása.** Vármegyénk ezen elsőrangú iparvállalatának ez évi közgyűlése — az igazgatóság javaslatára — a múmalom belső szerkezetének rekonstruálását határozta el. Ennek következtében a múmalom f. évi május hó 31-ikén beállította üzemét és teljes erővel látott hozzá a nagy átalakítási munkához. A munkások egész raja foglalkozott ott hat héten át és megfelelően a tervezett határidőhöz, a múmalom átalakítása f. hó közepén el is készült. A nagysárosi múmalom egyike azon vállalatoknak, melyek kis arányban kezdik tevékenységüket, de magasabb célú tűzve ki maga elé s ezt mindenkor szem előtt tartva, feltartóztatlanul törnek utat maguknak és cél felé. Szerényen kezdte a múmalom is tevékenységét, lassan tört előre s leküzdötte mind az útjába eső nehézségeket. Kétszer áldozata is lett a romboló elemnek, a tűznek, de — habár nagy veszteségek árán — kiheverte mindannyiszor azokat, mindig megerősödvé, újra talpra állott és haladt előre szakadatlanul fejlődésben és tökéletesedésben, dicsőséget vívott ki magának és dicsőre vált mindenkor vármegyénk és egyúttal hazánk iparának. Diadalmas

emberek vagytok, mint a milyenek voltatok is mindig; a lelketek tud érezni, szívetek szeretni, s én ezért nem bírlak feledni és ezért kívánczom úgy utánaatok. Úgy,

«Mint a madár a fészkeré,
Szomjas vándor hűvös érre,
Mint a gyermek anyáiba...»

Ah, mit ér a világ minden kincse, fénye, ha csupán hiú önzés, rideg udvariasság és fagyos szeretetlenség jár a kísérőtkben! Szeretet és jó szív édesítik meg az életet. Ezeket látom, tudom bennetek: ezért szeretlek annyira és ezért olyan határtalan a boldogságom, ha köztetek vagyok. Veletek csak örülni tudok, körötökben még a fájdalom is édes, jóleső...

Úgyde kicsoda mondhatná el és sorolhatná föl mindazt, a miért olyan drága, olyan óhajta óhajtott vagy nekem, áldott szülőföldem! Én csak azt tudom, hogy nélkülöd sohasem ismertem volna meg a valódi örömet, és ha terólad kellene lemondanom, a legszebb örömről mondanék le.

Óh, hogy tőled újra meg kell válnom! Válok, de nem a magam jószántából, hanem, mert válnom kell! Dült, gyötrelmes kebledel teszek e kénytelenségnek eleget, ámde azzal a kijelentéssel, hogy vessen engem a végzet a sárteke bármely tájára, s kénye emeljen föl bár a legmagasabbra, vagy sújtson, tiporjon le a hitvány porig: a szívem érted mindig és mindenütt dobog s az ajkam érted ezer imát rebeg... *Kerekes Pál.*

útjában csak a korszellem intő szava állította meg olykoron, mindig csak saját javára; a haladás jelszavát, mely forrása s egyúttal éltető eleme minden törekvésnek, megértette a múmalom vezetősége mindenkor és hallgatott arra s mindannyiszor felhasználta azt saját előnyére. Legutóbbi átalakulása a műörlés terén történt nagymérvű újítások érvényesítése volt. Az átalakítás az úgynevezett síkszita-rendszer berendezése céljából történt, mely rendszer lehetővé teszi az előnyösebb, hasznosabb őrlési műveletet és fokozza egyúttal az őrlési képességet. A síkszita-rendszert sikeresen fogantatosították már hazánk legtöbb elsőrangú malmai s részben a nagysárosi múmalom is meggyőződött volt már annak nagy előnyéről. A mint a múmalomnak vevőközönségéhez intézett körlevele, mely e napokban küldetett szét, mondja: a múmalom átalakítását Wörner J. és Társa budapesti elsőrangú malomépítő cég rendezte be és ezen új malomberendezéssel a múmalom üzemét már meg is kezdte. A körlevél továbbá azt is jelenti, hogy ezen átalakítás folytán a malom már most mindazzal fel van szerelve, a mi a malomtechnika terén haladás és javításként eléretett s eddigi elvéhez híven, kizárólag csak legjobb minőségű elsőrendű búzát őröl s ennek folytán oly kitűnő minőségű őrleményekkel szolgálhat, melyek minőség tekintetében felül nem multhatók. A múmalom nagyarányú fejlődését, jó hírnevét annak a fáradhatlan, bámulatos kitarással és szakértelemmel párosult munkásságnak, azoknak a valóban genialis tervezeteknek céltudatos kivitelének köszönheti, melyeket ezen vállalat igazgatója, *Bielek László* egy emberöltőn át oly igazán, önfeláldozóan kifejtett. Őszinte szívből kívánjuk, hogy ezen vállalat, mely átalakítása következtében felszerelve lett mindazon előnyökkel, melyeket az emberi ész ezen iparág tökéletesítésére csak kigondolt, s mely szem előtt tartva prosperálását s vevőközönsége igényeit, felvett harczában a jövőben újabb dicsőséget arathasson; legyen útja oly áldáshozó, mint eddigi multja volt!

* **Anna-bál.** A bártfai fürdőben a szokásos Anna-bál f. évi augusztus hó 9-ikén lesz megtartva.

* **Rákóczi-kiállítás Kassán.** A jövő évben Kassán nagy stílusú kiállítást rendeznek Rákóczi ereklyéiből. E végből egy bizottság alakult, a melynek élén dr. *Gerlóczy Károly*, a kassai Kazinczy-kör agilis elnöke áll. Ez alkalomból gróf *Hadiak Bélát*, Zemplénmegye főispánját a kiállítás egyik díszelnökévé választották meg. Tekintettel arra, hogy a Rákóczi Ferencz emléket megőrkítő ereklyék értékesebb részei különösen szülőhelyén, Zemplénvármegyében lesznek feltalálhatók, ott e célból egy helybizottság alakult, élén *Matolai Etele* alispánnal, a mely bizottság folytonos összeköttetésben áll majd a kassai központi bizottsággal. A bizottság tagjai a következők: Dókus Gyula, Meczner Béla, id. Bajusz József, Philipp Károly (Sárospatak), Dongó Gy. Géza, dr. Kossuth János, Karsa Ferencz, Staut József, Fejes István, Szinyey Gerzson (Sárospatak).

* **A Magyarországi Kárpátgyesület** köponti választmánya 1902. évi augusztus hó 3-ikán délelőtt 9 órakor Tátrafüreden a társalgóteremben a közgyűlést *előkészítő ülést* tart, s ugyancsak aznap d. e. 1/2 11 órakor Tátrafüreden tartja *XXIX. évi rendes közgyűlést*, a következő tárgysorozattal: 1. Elnöki jelentés. 2. Az egyesület 1901. évi zárszámadásának és a számvizsgáló-bizottság jelentésének előterjesztése. 3. Az egyesület 1903. évi előirányzatának előterjesztése. 4. Jelentés az osztályok 1901. évi zárszámadásai- és 1902. évi előirányzatairól. 5. A múzeumi bizottság jelentése, 1901. évi zárszámadása és 1902. évi előirányzata. 6. A jövő évi munkaprogramm megállapítása. 7. A régi Tátrakutatók emlékezete. 8. Határozathozatal a Szilágyi Dezső-emlék felállítására nézve. 9. Indítványok. 10. Húsz darab zöldsévi «Frigyes menedékház»-i részjegyek kisorsolása.

* **Kettős ünnepély.** F. hó 15-ikén München Kálmán családjában Iglón kettős ünnepélyt tartottak. E napon volt ugyanis 25 éve, hogy München K. oltárhoz vezette nejét, és e napon tartotta eljegyzését dr. Stahovszky Antal kotterbachi orvos Bianka leányukkal.

* **Egy iglói ember találmánya.** *Berza Dániel* vasúti alkalmazott több évi kísérletezés után egy vas-kályha-szerkezetet talált fel, melynek igénybevételevel tetemes égetőanyag-megtakarítás érhető el. Berza Dániel találmányára e napokban megkapta a szabadalmat, úgy, hogy most már nagyban fogja gyártatni a találmányával tökéletesített kályhákat. A Ksod. több állomásán, valamint magánosok a kályhákat már kipróbálták és azok minden tekintetben beváltak. Az előlekekből ítélve, Berza munkája meghozza majd gyümölcsöt és a feltaláló szép anyagi sikerekre is számíthat.

* **Tátrafüreden** a fürdőidény elérte delelő-pontját. Minden tátrai fürdő el van foglalva s a fürdőt évről-évre felkereső törzsvendégek is megérkeztek. Tátra-

állította meg adás jelszavát, minden töreke mindenkor nála azt saját és terén tör volt Az át- berendezése szí az előnyö- ozzá egyúttal keresen foga- gú malmai s yöződött volt műmalomnak y e napokban ását Wörner J. zég rendezte alom üzemét azt is jelenti, most mind- echnika terén elvéhez híven, ü búzát öröl rleményekkel elül nem mul- t, jó hírnevét ssal és szak- nak a valóban ének köszön- Bielek László óán kifejtett. lat, mely át- indazon elő- iparág töké- n előtt tartva elvett harczá- ; legyen útja

os Anna-bál
vben Kassán reklyéből. E n dr. Gerlóczy nöke áll. Ez ye főispánját meg. Tekin- két megörö- szülőhelyén, k, ott e czél- ttele alispán- ttesben áll tság tagjai a a, id. Bajusz ó Gy. Géza, József, Fejes

let köponti kán délelőtt ben a köz- aznap d. e. K. évi rendes l: 1. Elnöki zámadásának előterjesztése. előterjesztése. ámadásai- és mi bizottság 02. évi elő- megállapítása ározathozatal Indítványok. kkház»-i rész-

nich Kálmán tak. E napon tárhoz vezette . Stahovszky tal.

Berza Daniel után egy vas- nybevitelével ő el. Berza ta a szaba- gja gyártatni A Ksod. több ákat már ki- beváltak. Az a majd gyü- is számíthat. telelő-pontját. fűrdőt évről- eztek. Tátra-

széplakon megnyit az új 40 szobás lakóház; Tátra- fűreden az étterem új verendája kitűnően sikerült, az új fürdőház közel van elkészüléséhez. Az időjárás végre megemeberte magát, állandóan szép és meleg. Kiválóbb vendégek Órátrafűreden utolsó hétről: Vécsey Tamás, udvari tanács, a budapesti egyetem rektora családjával, alapi Salamon Géza, Halasy tábornok, Justh Béla kamarás, Kállay Albert szegedi főispán, Horváth Lajos főrendiházi tag, Nyárasdy János kir. táblai bíró családjával, dr. Reich Miklós, Frey Ferencz képviselő, Flesch Aladár főkonzul, Wilmovsky báró nejjével Lieg- nitzről, Gritzinger báró Bécsből, Frankenberg-Luttivits alezredes Berlinből, Marx Emil igazgató Bismarkhutteből családjával, Ernst Henrik kamara-énekes hazánkfa Berlinből nejjével stb. Megérkezett a Tátra kiváló túris- tája, Englisch Károly udvari tanácsos is.

* **Fürdők látogatottsága.** A bizonytalan időjárás dacára szép számú fürdővendéget mutatnak ki az egyes gyógyfürdők névjegyzékei. A fürdővendégek száma alant felsorolt fürdőkben a következő: Új-Tátra- fűred 418, Tátrafűred 815, Tátralomnicz 310, Alsó- Tátrafűred 279, Iglófürdő 242, Tarpatakfürdő 75, Barlangliget 510, Lublófürdő 381, Csorbafürdő 1287. Legközelebb fekvő fürdők: *Bártfa-fürdő* névsort eddig nem kaptunk.

* **A leglátogatottabb fürdő.** Ez idén országszerte nagyon rossz időnye van a hazai fürdőknek. Oka ennek az, hogy a felette abnormális időjárás visszatartja a közönséget fürdőink felkeresésétől, azok pedig, a kik már megkezdtek a nyári üdülést, inkább lemondanak a tovább élvezetről, semhogy heteken át tartó zord, esős időjárás elszívása árán találják fel gyógyu- lásukat. Nem csoda ezek után, hogy ez idén igen sok fürdővendéglős bukik meg s a fürdőtulajdonosoknak is hosszú évekre lesz szükségük, a míg az idei veszteséget kiheverik. Kivétel vajmi kevés van. Ide tartoznak azok a fürdőhelyek, a melyeknek világszerte elismert, bámulatos gyógyerejük egyaránt odavonzzák a közönséget jó és rossz időjárás mellett. Ilyen azonban — hozzá korszerűen berendezve — kevés akad hazánk- ban. Pláne felvidéki fürdőink nagyobb részt klimatikus üdülőhelyek s ezek közül is csak egy-kettő nyújtja a kelő kényelmet. Ellenben egyik másik felvidéki fürdőnk semmi kívánivalót sem hagy fenn. Ezek között első helyen áll Lublófürdő, vármegyénk határától pár kilo- méternyire, Lubotin vasúti állomással. Már az utóbbi években széles körben keltett feltűnést ennek a kitű- nően igazgatót, kényelmesen, szórakoztatóan beren- dezett női gyógyfürdőnek csodás hatása, de hírneve éppen ez idén bizonyosodott be meggyőzően az által, hogy míg a többi fürdők — sajnos — üresek, még Bártfán sincs együtt ezideig a rendes számú fürdő- vendég, addig Lublófürdő zsúfolva van s egy-egy meg- üresedő helyért valóságos versengés folyik. Kiváló része van ebben annak, hogy Lublófürdőnek vas-láp (moór) fürdői ma már feltétlenül a legelső rendűek hazánkban, valamint, hogy a fürdőnek kitűnő orvos-speciálistája, előzékeny szakavatott uradalmi igazgatója s kincset érő szénsavas vasas gyógyvize s rendkívül szerencsés, enyhe védett klímája van. Az idei szomorú fürdő évad- ban jól esik ilyen kedvező hírt hallani e közeli gyógy- fürdőnk virágzásáról, a mi egyúttal példa lehet arra is, hogy kellő befektetés, nemcsak üzleti, de magasabb szempontokat is figyelembe részesítő igazgatás, a szó szoros értelmében emberbaráti orvosi gyógykezelés mellett — ha ehhez még a természet nyújtotta s egészséget adó legnagyobb kincsek is megvannak — a hazai fürdőknek is lehet prosperálni s Franzensbad stb. helyett ide kötni a gyógyulást keresőket.

* **Az iskolai beírás könnyebbítése.** A belügy- miniszter nevében Széll Ignác államtitkár — egyet- értőleg a közoktatásügyi miniszterrel — rendeletet küldött az anyakönyveseknek, hogy az óvodai és elemi népiskolai beíráshoz eddig megkívánt anyakönyvi ki- vonat helyett, a melynek megszerzése sok időbe és költségre került, egyszerű bélyegmentes tanúsítványt adjanak ki, a mely a kivonatot, csakis az iskolával szemben, tökéletesen pótolja. A szülők csak a nyomdai előállítás költségét fizetik a tanúsítványért, a melyet az iskola visszatart.

* **A helységnevek.** A hivatalos lap július 20-iki számában a belügyminiszter rendeletét közli, a melylyel megindul a helységnevekről szóló törvény végrehajtásának munkája. A rendelet egyelőre a vármegyei és törvény- hatósági joggal felruházott városok és a rendezett tanácsú városok magyar neveinek kizárólagos haszná- latát állapítja meg. Ez a rendelet, midőn az ország vármegyéinek és a legnagyobb helységeknek neveinél a magyar állam nyelvének feltétlen érvényt szerez, a törvény legfontosabb intenczióinak felel meg. A vár- megyék és törvényhatósági joggal felruházott városok nevei törvénybe vannak iktatva s a miniszteri rendelet

azokra nézve ezúttal a törvénybe iktatott név kizáró- lagos használatát rendeli el, míg a rendezett tanácsú városokra nézve a törvény értelmében megszünteti az ingadozást az elnevezésben és helyesírásban, biztosítva a régi magyar nevet legalább a hivatalos használatban. Több megye községneveinek megállapításával már rége- ben elkészültek a belügyminisztériumban s a hivatalos lap közölte is a belügyminiszteri határozatot. Így például elkészült Pestmegye községeinek névmegállapítása is. Az eddigi változtatások lényege azonban csak a község- nevek új írásmódjában állott, nem pedig magyarosításá- ban. A községnevek új hivatalos írásmódja a többszavú községneveket egy szóba írja, ily módon: *Kiskún- félegyháza*. A rendeletileg megállapított hivatalos helyes- írás szerint a városok nevei: *Törvényhatósági joggal bíró városok*: Arad, Baja, Budapest, Debreczen, Fiume, Győr, Hódmező-Vásárhely, Kassa, Kecskemét, Kolozsvár, Komárom, Maros-Vásárhely, Nagyvárád, Pancsova, Pécs, Pozsony, Selmecz- és Bélabánya, Sopron, Szab- badka, Szatmár-Németi, Szeged, Székesfehérvár, Temes- vár, Újvidék, Versecz, Zombor. *Rendezett tanácsú váro- sok*: Abrudbánya, Gyulafehérvár, Nagyenyed, Vizakna, Zenta, Körmöczbánya, Léva, Újbánya, Gyula, Beregszász, Munkács, Besztercze, Miskolcz, Brassó, Makó, Csik- szereda, Szentés, Esztergom, Dobsina, Jolsva, Nagyrőcze, Rimaszombat, Rozsnyó, Hajdúböszörmény, Hajdúnánás, Hajdúszoboszló, Kézdivásárhely, Sepsiszentgyörgy, Eger, Gyöngyös, Korpona, Déva, Hátszeg, Szászváros, Vajda- hunyad, Jászberény, Karczag, Kisújszállás, Mezőtúr, Szolnok, Túrkeve, Erzsébetváros, Kolos, Karánsebes, Lugos, Máramarosziget, Szászrégen, Medgyes, Segesvár, Losonc, Érsekújvár, Nyitra, Szakolca, Czegléd, Kiskún- félegyháza, Kiskúnhalas, Nagykőrös, Szentendre, Vác, Bazin, Modor, Nagyszombat, Szentgyörgy, *Eperjes, Bártfa, Kisszeben*, Kaposvár, Kismarton, Ruszt, Nyir- egyháza, Felsőbánya, Nagybánya, Nagykároly, Nagy- zebeben, Szászsebes, Gölniczbánya, Igló, Késmárk, Leibicz, Lőcse, Ólubló, Poprád, Szepesbela, Szepesolaszi, Szepes- váralja, Szilágysomlyó, Zilah, Dés, Szamosújvár, Fehér- templom, Torda, Nagybecskerek, Nagykikinda, Trencsén, Székelyudvarhely, Ungvár, Kőszeg, Szombathely, Pápa, Veszprém, Nagykanizsa, Zalaegerszeg, Sátoraljaújhely, Besztercebánya, Breznóbánya, Zólyom

* **Kirándulás a Tátrába.** A Magyarhoni Földtani Társulat szeptember hó 6-ikán nyolcz napra terjedő tanulmányozó kirándulást rendez a Magas-Tátrába. Az úti-terv szerint meglátogatják a Dunajecz áttörését, Szczavniczát, Barlangligetet, Tokarnyát, a Zöldtavi völgyet, a nagy- és kistarpataki völgyet, a Tátrafüredet környékét, Csorbátót és a Poprádi-tót. A visszautazás Zsolnán át a Vág völgyben történik.

* **Európa luxusvonatai.** A luxusvonalat nemcsak kényelmes, hanem gyors is. Óriás messzeségeket kis idő alatt fut meg. Az Osztende és Berlin között köz- lekedő északi expressz-vonat, a mely hetenkint kétszer Szent-Pétervárig megy, az Osztende és Szent-Pétervár közt lévő 2575 kilom. utat negyvenhárom óra alatt teszi meg. Londonból Szent-Pétervárra (2811 kilom.) 49 $\frac{1}{2}$ óra alatt ér el az ember. Az osztende-bécs-küsztenzsei expressz, a mely Bécsig naponkint, Küsztenzseiig he- tenkint közlekedik, az Osztende-Küsztenzsei 2726 kilo- méter utat 53 $\frac{1}{2}$ óra alatt teszi meg. A London- Konstantinápoly közti utat Kölnön, Passzaun, Bécsen át, vagyis 3310 kilométert 73 $\frac{1}{2}$ óra alatt fut meg a vonat. Az Orient-expressz, a luxus-vonatok legrégebbike, a Páris-Konstantinápoly közé eső útvonalat Münchenen, Bécsen, Budapestben, Belgrádon, Szófián keresztül 64 $\frac{1}{2}$ óra alatt futja be és Bécsig naponkint, Konstanti- nápolyig hetenkint kétszer megy. Calaisól Brindziüg 2813 kilométer utat 39 $\frac{1}{2}$ óra alatt tesz meg az expressz. A déli expressz Párisból Madridba 26 órát igényel. A pétérvár-cannesi expressz, a mely télen át hetenkint egyszer közlekedik, de Bécsig naponkint megy és 3091 kilométer utat tesz meg, 65 órát vesz igénybe egy-egy útra.

* **Új asztalterítő-divat.** A londoni high-life, úgy látszik, boldogtalannak érezte magát, hogy az asztalterítő- divat terén évek óta nem történt semmi újítás, az idén tehát e tekintetben nem akart hátramaradni. A leg- utolsó londoni divat szerint, ha valamely előkelő csalá- d estélyt ad, a meghívott vendégek mindegyike ráírja a nevét az asztalterítőre. Az autogramm természetesen annál értékesebb, minél nagyobb névnek a viselője írta oda. A felírást azután kihimezik és csak azután adják az asztalterítőt mosóba. Egy londoni klub vezet az új divat terén és büszkén mutogatja vendégeinek a sok és «nagyértékű» autogrammot.

* **Külföldiek a dobsinai jégbarlangban.** A dobsinai jégbarlangnak egyre több külföldi látogatója akad; nemcsak magánosok, hanem iskolák, egyesületek is jönnek hazánkba a barlangot megnézni. Legújában, mint nekünk írják, a brünni gimnázium növendékei

jártak Dobsinán s tanáraik vezetésevel jártak a barlang- ban. Hozzájuk csatlakozott egy nagy társaság is. Mind- nyájan a legnagyobb elragadtatással nyilatkoztak a ritka szép természeti látványosságról. A dobsinai jég- barlang és telep bérleje följánlotta a vendéglősök és szállótulajdonosok kongresszus-rendező bizottságának, hogy a kongresszus alkalmából készülő kirándulások programjába vegyék föl a dobsinai jégbarlang meg- tekintését is.

* **Apróságok Tompa Mihályról.** A Tompa-szobor leleplezése alkalmából egy rimaszombati ujságban a következő érdekes anekdotát írja meg Tompa Mihály egyik fiatalkori ismerőse: Egyszer egy kis társasá- ban beszélgettünk az irodalomról. Szóba jött az is, kinek melyik költemény tetszik legjobban. Miska bácsi, ki igen jó hangulatban volt, egyszer csak megszólal: — No hát én is megmondom a magam véleményét, hogy nekem mi imponált legjobban. Az egyik egy népdal, a melyik eként szól: «Garibaldi kaszát lopott — Rézsarkantyút csináltatt.» A másikat pedig egy kalendáriumban olvastam, ez meg így hangzik: «András béres minden este — Jutkát a kapuban leste, — De az urfi is kereste, — Meg is leste minden este. — Ez a dolog nem jól feste. — András nem jött el több este.» No halljátok, ilyet nem tudnék írni. Érdekes a következő ismeretlen vers is, a melyet Szemere Miklós küldött Tompa Mihálynak meghívó gyanánt: A hol az én utam elfogy — Ott van Zubogy. — Elfogyott már az én utam, — Jöjjön ide Mihály uram. — Jöjjön ide szaporán. — Pegazus helyt a gebéket — Azért küldöm ily korán, — Most jöhet, hisz' péntek a nap — Csak szombaton készül a pap — Vasárnapra — De hat napon nem az ég — Gondol, csak a feleségre — Meg a csapra! — Jöjjön hát Mihály barátom, — Hisz' tudja, hogy alig várom. — Hogyha nem jön: ördög vigye! — Ezzel levelem bezárom. — *Szemere Miklós.* — Szemere Miklós a negyvenes években írta ezt a verses meghívót Ragályi Pálnénál.

* **Rákóczi Ferencz hamvainak hazaszállításának** eszméjét élénkítette fel a magyar ifjúság. Az alatt a 200 esztendő alatt, a mióta messze van e hazából, emlékének megőrzésére még nem történt semmi. Tör- ténetről sivar feljegyzése, verselgetők tavaszi sopán- kodása őrzi csak nevét. Fiatalon maradt árván, apja alig néhány nappal élte túl születését és a gyermek, kire Magyarország legnagyobb vagyona nézett, anyja oltalmára maradt. Ez az anya Zrinyi Ilona volt. Feje- delmi módon nevelte fiát. Mostoha apja, Tököly hordta magával fiatalon háborúba, legelőször Pozsony ostromá- hoz. Midőn anyja Munkács várát védte, ő is ott volt nényével, Juliannával együtt és május 22-ikén, Szent- Ilona napján a fiú ily szavakkal köszöntötte fel vár- védő hős anyját:

Inség bilincseit kerülő magyarság,
Egy Munkács várában szorult a szabadság.
Kit egy Zrinyi szívű tartott meg asszonyság,
Hol van s hálát nem adsz az egész magyarság?

További élete is olyan, mint egy költemény, «egy bús elégia», míg ezt a szép és nagy életet betetőző az idegen föld kolostorában oltárköve. Róla szól a Nagy Képes Világtörténet most megjelent 166. füzeté.

* **Nyári italok.** Az orvosok már régóta tapasztalják, hogy az emésztőszervek betegségei rendszeren nyáron kezdődnek. S nem csupán könnyelmű gyermekek rontják el a gyomrukát és szenvednek igen gyakran veszedelmes betegséget, hanem a felnőttek is. Az ember a nagy hőségben ösztönszerűleg vágik a hús italra s nem gondolja meg, hogy nem csupán kívülről hűlhet meg az ember teste, hanem belülről is. A hideg víz, vagy a hideg sör veszedelmesebb akármily erős huzat- nál s ez igen természetes dolog. Az emberi testet ugyanis többé-kevésbé védi a meghűléstől a ruházat s a bőrnek az összehúzódo képessége, mely szabályoz- hatja a hőkisugárzást. Az ember belsejében, a garatban, gyomorban és belekben azonban nem véd benünket a meghülés ellen a ruházat s itt a nyálkás felületnek az az összehúzódo képessége, a mely ellensúlyozhatná a hidegnek a hatását. A meghülés az ember belsejében tehát igen könnyű dolog s kiterjedhet a szomszédos szervekre, a tüdőre és májra is. A hűlés miatt gyula- dásban lévő garat, gyomor és bél kitűnő talaj minden baktériumnak és számtalan betegség csírájának, mely a normális, egészséges ember belsejében nem tud gyökeret verni, csak abban, a kinek testében valami gyuladós részre talál. Az emberek azonban mindenre nem szoktak gondolni. Az egészségére gondosan vi- gyzó, komoly ember, mielőtt a szabadban fürdik, gondosan lehűti magát s érdeklődik az iránt, hogy van-e legalább 18 fokos az a víz, a melybe ugrik, de ki az, a ki nyáron a vendéglőben érdeklődik az iránt, hogy van-e legalább 18 fok meleg a sör, a mit eleje tesznek? Pedig a túlságosan hideg sör nem kevésbé veszedelmes, mint a nagyon hideg fürdő; a vendéglősök

mégis rendszeresen tíz Celsius-fokra hűtik le a palacszkórt, biztos gyomorbajt szerezve a vendégeik ötven százalékának. Sok ember, a ki évekig sínylődik többé-kevésbé komoly gyomor- és bélbajban, persze nem is gondol arra, hogy a baját valaha egy pohár sör vagy egy pohár víz okozta. A gyomorrontásnál a legtöbb ember valami ételre gondol, a mely neki nem nagyon tetszett, pedig még a legemészthetlenebb étel is ártatlan a gyomorra, a veszedelmes nyári italokhoz képest.

* **Az új német helyesírásról** a győri Pannonia irodalmi vállalat kiadásában egy minden tekintetben praktikus és mindazok számára, kik németül irnak, nélkülözhetlen segédkönyv jelent meg *Kárpáti Manó* felső kereskedelmi iskolai és *Markovics Sándor* főreáliskolai tanár szerkesztésében. Szerzők olyan munkát nyújtanak, mely a külföldi hasonló művek használatát fölöslegessé teszi és azáltal, hogy különös figyelemmel kísérik az egész műben a magyar viszonyokat, sokkal czélszerűbb is a könyv a külföldieknek. Minden kereskedőnek és kereskedelmi alkalmazottnak a legmelegebben ajánljuk, de ajánljuk mindazoknak, a kik a német helyesírás zűrzavaraiból biztos kiségtőt keresnek. A 164 lapra terjedő csinosan kiállított munka magában foglalja az új, egységes német helyesírás-elméletet és bő szótárt, mely egyúttal az illető szónak elválasztása, grammatikai használata, mondatbeli helyzetére és használatára is fölvilágosítást nyújt. Pótolja a könyv sok tekintetben az idegen szavak szótárát is, a mennyiben a legtöbb idegen szónak a helyes értelmét és megfelelő jó németjét is közli. A szép kiállítású nélkülözhetetlen mű ára 1 korona és megrendelhető a győri «Pannonia» irodalmi és nyomdai vállalatnál, avagy bármely hazai könyvkereskedésben.

* **Ingyenes díszmű-ajándék.** A ki e címet olvassa, akaratlanul is Amerikára, a képtelenségek hazájára gondol. Pedig ezúttal sokkal közelebről, Budapestről, kél szárnya e hír. A *Pesti Napló*, Magyarország legregyebb, pártoktól és klikkektől teljesen független, szabadelvű és szókimondó napilapja lepi meg vele karácsonyra olvasóit, ajándékul adván — teljesen ingyen — a gyönyörű kötetű, remek illusztrációkkal díszített «Zichy Mihály Album»-ot. E valóban értékes és nagy irodalmi becsesel bíró művet — melynek az Athenaeum kiadásában megjelent eredetije 90 koronába kerül — a *Pesti Napló* új kvart kiadásában karácsonyi ajándékul megkapja a *Pesti Napló* minden állandó előfizetője. És megkapják díjtalanul azok az új előfizetők is a kik egész éven át fél-, negyedév- vagy havonként, de megszakítás nélkül fizetnek elő a *Pesti Napló*-ra.

* **Italmérségi engedélyhez magánszemély nem vehet üzletársat.** Így határozott a pénzügyminiszter f. évi január 20-ikán 621—1921. szám alatt kelt határozatával, melyben a következőket mondotta ki: A beadott kérvényt azzal küldöm vissza a pénzügyigazgatóságnak, miszerint értesítse kérelmezőket, hogy kérelmük nem volt teljesíthető azért, mert italmérségi engedélyhez magánszemély nem vehet üzletársat maga mellé, illetve egy egyén nevére kiadott italmérségi engedély társulás alapján többek nevére át nem írható.

* **A tűzvérségi lötérek talált ágyúlövegekkel** miként való elbánás tárgyában a m. kir. belügyminiszter következő rendeletet bocsátotta ki: Abból a célból, hogy a tűzvérségi lötérek talált, föl nem robbant, élesre töltött ágyúlövegekkel az avatlatlanok részéről való elbánás által okozható szerencsétlenségek megakadályoztassanak, a cs. és kir. közös hadügyminiszter úrnak 6555—1901. és 3886—1902. sz. a. kelt megkeresései folytán felhívom a címet, miszerint a legalkalmasabb módon tésesse azonnal közhírré, hogy mindenféle talált tűzvérségi (ágyú-) löveg a találás helyén érintetlenül hagyandó s a találásról lehetőleg a legközelebbi katonai hatóság, vagy ha ilyen csak távolabb volna, ez esetben vagy a csendőrség, vagy a polgári hatóság rögtön értesítendő. Ezen utóbbi hatóságok pedig felhívandók, hogy az esetleg bekövetkező veszély megelőzése céljából a találásról vett értesüléseket a legközelebbi tűzér-csapatosttal vagy valamely tűzvérségi szertárral sürgősen közöljék. Végül közhírré teendő, hogy az a találó, a ki valamely löveg találási helyéről a hatóságokat értesíti és szükség esetén a löveg helyét meg is mutatja, az illető tűzvérségi cél-lövegtér felügyeletével megbízott tiszt részéről egy (1) korona jutalomban részesül.

* **Az adó alá eső jövedelemből minden lap előfizetési díja levonható.** Az adókövető és felszólamlási bizottságok eddigi praksisa szerint a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adó alá eső jövedelméből csak a szaklapokra kiadott előfizetési összegeket vonhatta le. Most a közigazgatási bíróság 5342/901. P. sz. alatt hozott határozatában kimondotta, hogy nemcsak a szaklapok, hanem minden lap előfizetési díja levonható az adóköteles jövelemből.

* **Állatforgalmi korlátozások megszüntetése.** Ó-Ruzsin, Kapi-Németfalu, Erdőske és Tuhrina községekben a sertésvész, Siroka községben a sertésorbáncz ragályos betegség miatt elrendelt udvar- illetve községi-zárlat feloldatott.

* **Állatforgalmi korlátozások.** Gulyész, Mocsár-mány, Aranybánya, Vörösvágás, Bunyita, Böki, Alsó-Sebes, A-Mérk, Huvész községekben és sz. kir. Eperjes városban a sertésállomány között a sertésvész; Sáros-Szent-Imre községben a sertésorbáncz; sz. kir. Kiszében és Eperjes városban az ebállomány között a veszettség ragályos betegség állapítván meg, a nevezett községekben, illetve városokban, és pedig: Gulyészen, Mocsár-mányon, Aranybányán folyó hó 1-től, Vörösvágáson, Bunyitán, Bökin f. hó 7-től, A.-Sebes, A.-Mérk és Huvészen f. hó 16-tól, Eperjesen f. hó 19-től 30 napi udvar-, Sáros-Szt-Imrén folyó 13-tól 15 napi községi-, Kiszében városban f. hó 5-től és Eperjes városban f. hó 15-től 40 napi községi-zárlat rendeltetett el az említett állatfajokra.

* **A Simplon-alagút építése.** Az épülő Simplon-alagút nyugati Svájcot fogja összekötni Olaszországgal és északi Franciaországgal, Belgiumot és Angliát közelebb hozza Olaszországhoz. Az északi bejárat Brig városka felett van a Rhone-völgyben, a déli Izelle falu alatt a Diveria-völgyben, mely a Lago Maggiorebe ömlik. Az alagút fekvése nagyon mély lesz, az Alps-lánczat a lábainál fúrják át. Innen ered az alagút rendkívüli hosszúsága 19-73 kilométer kiterjedésben, míg a Mont Cenis-alagút 12-23 km., a Szt.-Gotthard-alagút 14-19 km., az Arlberg-alagút 10-24 km. hosszú. A fúrásnál képződő nagy hőfokot egy kettős alagút építésével mérséklék, melyeket minden kétszáz méternyire keresztárnakkal kötnek össze. Az egyikbe friss levegőt fútnak, mely a melléktárnakon át a másik alagútba jut, hol a levegőt is lehűti. Az alagút terv szerint 55.000.000 frankba fog kerülni és 1904. május haváig elkészül. A munkához szükséges erőt északon a Rhone folyó, délen a Diveria folyó szolgáltatja.

* **A tagosítás új törvénye.** A földmívelésügyi minisztériumban rendszeres és egységes tagosító törvényen dolgoznak s a miniszter a tagosításra vonatkozó döntő kérdéseket közölte a megyékkel s a gazdasági egyesületekkel. A kérdésekre vonatkozó összes adatok immár beérkeztek a földmívelésügyi minisztériumba, a hol most azok földmívelésügyi szakadatlanul folyik. Azt hiszik, hogy a munkát még e nyár folyamán befejezik és a törvényjavaslat első előadói tervezetét megállapíthatják. Előbb azonban egy igen nagy horderejű elvi kérdést kell eldönteni és pedig azt, vajjon bírói, vagy közigazgatási úton történjék a tagosítás keresztülvitele? Eddig az ügy túlnyomó részében bírói útra tartozik. Ámde éppen a bírói eljárás merevségét akarják enyhíteni és a tagosításnak inkább mezőgazdasági céljait előtérbe helyezni. Ebből a célból legközelebb az igazságügyi minisztériummal tárgyalnak és az előrelátható, hogy a két minisztérium álláspontja között szerencsés kompromisszumot sikerül létrehozni és ezzel a tagosítás ügye mihamarább végleg rendezhető lesz.

ÚJ VASÚTI MENETREND

— 1902. MÁJUS 1-JÉTŐL. —

Eperjesről indulnak a vonatok:

Budapest felé:

Eperjes város	4 56*	Eperjes állomás	5 04 regg.	Bpstre érk.	1 45 d. u.
megálló	2 15,	9 33.	11 07 d. c.	" "	8 50 este.
			2 32 d. u.	" "	9 55 "
			7 20 este.	" "	6 35 regg.
			9 56 "	" "	8 15 "

* Eperjes város megállóhelyén a regg. 5 04 p.-kor induló vonathoz csak hétfőn és pénteken van regg. 4 56 p.-kor csatlakozás.

Bártfa felé: 7 15 reggel. Bártfára érkezik 9 21 délelőtt. 5 40 d. u. — 7 48 este, és hétfőn 2 35 d. u., — érk. 4 31 d. u.

Orló felé:

Eperjes állom.	6 40.	Eperjes város	6 46 regg.	Orlóra érk.	8 30 d. e.
	1 50.	megálló	1 55 d. u.	" "	3 25 d. u.
	5 15.		5 21 d. u.	" "	7 05 este.

Szepesség felé:

5 04 reggel. 11 07 délelőtt. 2 32, 3 50 délután és 7 20 este.

Eperjesre érkeznek a vonatok:

Budapest felől:

6 28 reggel. 9 25 délelőtt. 1 45 d. u. 5 04 d. u. 9 55 este.

Bártfa felől: 1 36 d. u., 9 26 este és hétfőn 6 25 reggel.

Orló felől: 10 48 délelőtt, 2 20 délután, 9 26 este, és csak hétfőn s pénteken 5 00 reggel.

Szepesség felől:

9 25 d. e., 12 20 d. u., 5 04 d. u., 9 55 este és 11 35 este.

Felölös szerkesztő:

Kiadótulajdonos:

Dr. Mikler Károly.

Kösch Árpád.

NYILT-TÉR.

TOMKA ISTVÁN DR

a m. kir. igazságügyminiszter 1902. évi május hó 26-ikán 605. I. M. E. szám alatt kelt rendeletével Homonnára kinevezett kir. közjegyző működését

Homonna, Fő-utca 67.

szám alatt levő hivatalos helyiségében

hétfőn, 1902. évi július hó 28-ikán

kezdi meg.

Az eperjesi szállítók társulata

a nagyérdemű közönség szives tudomására hozza, hogy társas vállalatát

f. évi augusztus hó 1-jétől feloszlatja.

Turisták figyelmébe!

Tátralátogatók figyelmébe!

Budapestre utazók figyelmébe!

Rendkívül kedvezményes menettérti vasúti jegyek

lakás- és teljes ellátással bármely napon 5 napi érvénnyel Poprádra, Csorbára, Tátralomniczra.

Körúti jegyek Budapesten át

45 napos érvénnyel.

Bővebbet **Quirsfeld Jánosnál**

Eperjesen, Fő-utca 58.

GLÜCK D.

ékszerész

EPERJESEN, Fő-utca 67. sz.

ajánlja dús választékú

**ékszer-, arany-
és
ezüstművek raktárát**

a nagyérdemű vevőközönség szives figyelmébe

tetemesen leszállított áron.

**Háziasszonyoknak
az ugorka-idényre**

ajánlok
saját gyártmányú, természetes

eczet-szeszt

különféle minőségben.

Tisztelettel:

Feldmann Adolf

eczetszesz-gyáros

Eperjesen, Laktanya- és Fő-utca sarkán.

TÉR.
VÁN DR
 er 1902. évi május
 am alatt kelt ren-
 ezett kir. közjegyző

utca 67.
 helyiségében
 us hó 28-ikán

ok társulata
 szives tudomá-
 vállalatát

hó 1-jétől
 atja.

elmébe!
 elmébe!
 gyelmébe!

vezményes
i jegyek
 i érvénnyel
 tralomniczra.
 apesten át
 yel.
Jánosnál
 s.

MATTONI FÉLE
BUDAI
KESERÜVIZ

legjobb hajtószer.
 Kapható minden gyógyszerárban és fűszer-
 kereskedésben.

A Pesti Napló karácsonyi ajándéka:
Zichy Mihály Album.

A *Pesti Napló*, a mely eddigél Madách «Ember tragoe-
 diájá»-t, «Arany balladái»-t Zichy Mihály képeivel, Katona
 József «Bánk bán»-ját, Kisfaludy Sándor «Himfy szerelmei»-t
 remek albumba foglalva, és legutoljára a «Költők Albumá»-t
 adta olvasóinak karácsonyi ajándékkul, az idén az eddigéinél
 is nagyobb szabású, díszben, tartalomban nemcsak az eddigi
 ajándékokat felülmúló, de a könyvpiacra is ritkaság-számba
 menő díszművet,

szánta olvasóinak ka-
 rácsonyi ajándékkul.

Zichy Mihály Albumot válogatott, impozáns al-
 bumba foglalt gyűjteményét a Költők Albumánál nagyobb
 és díszesebb alakban, Zichy Mihály világhírű művészi ter-
 melésének legjavát, **legszebb festményeit és rajzait**
 foglalja magában ez a díszmű **negyven műtapon**, a melyek
 mindegyikéhez legkiválóbb esztétikusaink és műbíráóink
 írnak szövegmagyarázatot. A valóban remek kivitelű mű-
 lapoknak egy része gyönyörű színnyomású lesz, olyan, a
 milyen eddig alig jelent meg magyar díszműben.

A negyven pompás műlapot, a kíséző szöveget és Zichy
 Mihály egyéniségének és változatos életpályájának regényes
 rajzát, valamint Zichy rajza után készült **gazdag beiktési**
tábla foglalja gyönyörű díszes kötetbe.

— A *Pesti Napló* e nagyszabású díszművét az Athenaeum
 állítja ki. A «Zichy Mihály Album»-ot, a melynek ára az Athe-
 naeum eredeti kiadásában 90 korona, a *Pesti Napló* új kvart
 kiadásában karácsonyi ajándékkul megkapja a *Pesti Napló*
 minden állandó előfizetője. És megkapják díjtalanul azok az
 új előfizetők is, a kik egész éven át fél-, negyedév- vagy
 havonként, de megszakítás nélkül fizetnek elő a *Pesti Napló*ra.

Nyari és őszi idény
1902.

Valódi brünni szövetek.

Egy vég 3 10 méter hosszú, egy úri öltö- nyöt (kabát, nadrág, mellény) ad, ára csak	frt 2 75, 3 70, 4 80 jó frt 6— és 6 90 jobb frt 7 75 finom frt 8 65 finomabb frt 10— legfinomabb	valódi gyapjú- ból.
--	--	---------------------------

Egy vég fekete szalon-öltönynek frt 10—, úgyszintén
 felöltőszövet és turista-loden stb., szétkülöd gyári áron a
 pontos és szolidnak ösmert szövetgyári raktár:

Siegel-Imhof, Brünnben.

Minták ingyen és bérmentve. Mintahú szállítás biztosítva.
 A privat-vevők előnyei tetemesek az által, hogy a szöve-
 teket fenti cégétől a gyárból rendelhetik.

Olcsó bevásárlás!

Az idényből felmaradt női-ruhakelméket, nap-
 ernyőket, confectiót: gallér, kabátka és felöltöket
 mélyen leszállított áron **július 31-ig** kiárúsítom,
 a melyre a nagyérdemű közönség becses figyel-
 mét felhívom.

Zavatzky Szilárd
 divat- és vászonkereskedő
Eperjesen.

Esemény * a magyar * irodalomban!

NAGY KÉPES
VILÁGTÖRTÉNET

azért eseménye a magyar irodalomnak,
 mert az első teljes, tökéletes, minden igé-
 nyeknek megfelelő világtörténelem.

A Nagy Képes Világtörténet megjelenésével minden más világtörténeti mű elavult és értéktelenné vált.

A Nagy Képes Világtörténet az élet bibliája és nélkülözhetetlen minden-
 kinek, a ki művelt ember akar lenni.

A Nagy Képes Világtörténet az a mű, melyből az egyén, a család, a társa-
 dalom hazaszeretést és összetartást tanul.

A Nagy Képes Világtörténet fejleszti a műizlést, táplálja a tudást, neme-
 sít a lelket.

A Nagy Képes Világtörténet briliáns stílusával és pompás illusztrációi-
 val nemcsak tanít, hanem oktatva gyö-
 nyörködtet is és a legnagyobb szellemi
 élvezetet nyújtja.

Szerkeszti a legkiválóbb magyar
 írók közreműködésével:

MARCZALI HENRIK

Megrendelhető . . .
3 koronás
 csekély havi
 részletfizetésre
 e rendelőlap segítségével,
 mely kivágandó és levelező-lapra ra-
 gasztva, hozzáik be-
 küldendő.

Révai Testvérek
 Irodalmi Intézet
 Részvénytársaság
 Budapest, VIII. k.
 Üllői-út 18. szám.

Ezennel megrendelem a Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvény-
 társaságtól Budapestben a

Nagy Képes Világtörténet

című művet 12 kötetben 192 koronáért, tudomásul vévén, hogy eddigél
 nyolcz kötet jelent meg s a további kötetek négy havonként jelennek meg.
 Kötelezem magam a társaság pénztárába Budapestben a szállítástól kezdve
 3 koronát havonként mindaddig befizetni, míg a mű teljes vételára tör-
 lesztve nincsen. Az esetleg elmaradó részletek költségeire postai meg-
 bízás útján szedhetők be és ennek be nem váltása esetén a mű teljes
 hitralkos vételára esedékesse válik. A mű további kötetei a megjele-
 néshöz képest és fizetési arányában szállítandók.

Kelt: _____
 Név: _____
 Allás: _____

K D.
 SZ
 utca 67. sz.
 asztékú
 arany-
 raktárát
 szives figyelmébe
 ott áron.
 yoknak
 idényre
 természetes
zeszt
 ségben.
Adolf
 yáros
 70-utca sarkán.

Alapított 1869.

KÖSCH ÁRPÁD

Korszerűen s dúsán felszerelt * Legválasztékosabban berendezett

KÖNYVNYOMDÁJA * **PAPIRRAKTÁRA**

EPERJESEN.

Árjegyzékek, számlák, czéggkártyák,
 körlevelek, üzleti jelentések, intö-
 levelek, czímkék, vonalozott
 üzleti könyvek; levelezőlapok,
 csomagoló- s levélpapírok és
 borítékok czégnomással. ooo

Egyházi, tanügyi, közigazgatási és
 más hivatalos nyomtatványok rak-
 tára. Oklevelek, isk. értesítők,
 bizonyítványok s kimutatások
 nyomtatása. Névjegyek. Bevá-
 sárlási árúkönyvek rovatolva.

Díszművek, könyvek, hetilapok, folyóira-
 tok elegáns és pontos előállítás, köz- és
 magánhivatalok, takarékpénztárak nyom-
 tatványainak szép és gyors kiállítás.
 * Különlegesség könyvnyomdai színnyomásban!

Eljegyzési és esketési kártyák, meg-
 hívók ízléses kivitelben, falragaszok,
 műsorok, étlapok, tánczrendek, szinlapok s egyesületek
 részére szükségelt nyomtatványok díszes előállítás. —
 Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan teljesíték.

Pénzügyintézeteknek: Alapszabályok,
 értékpapírok, mérlegszámlák, üzleti
 könyvek (szines vonalzással is). Ügyvédek részére:
 Mindennemű kérvények és keresetek, meghatalmazások,
 kötvények s szerződések, óvások, ügyvédi könyvek stb.

Bármely hirlapra
 előfizetések
 közvetítése.

Motorhajtóerő-
 berendezés.
 Tömöntőde.

Költségvetések — készitendő nyomtatványokról — postafordultával.

1567—1902. éln. szám.

Arlejtési hirdetés.

Az eperjesi kir. törvényszék és eperjesi kir. járásbíró, valamint a kir. ügyészség és fogház helyiségeinek fűtésére az 1903., 1904. és 1905. évekre megkivántató, és pedig az eperjesi kir. törvényszék és kir. járásbíró részére évi 311⁵/₁₀ kmtr., a kir. ügyészség és fogház részére évi 251 kmtr. tiszta hasábos tűzi bükfának beszerzése céljából árlejtési határnapul 1902. évi augusztus hó 26-ik napjának d. e. 10 órája az eperjesi kir. törvényszéki elnöki irodában - a hol az árlejtési feltételek a hivatalos órák alatt megtekinthetők - kitűzetik; az erre vállalkozni kívánók oly hozzáadással hivatnak meg, hogy szabályszerű bélyeggel ellátott zárt írásbeli ajánlataik a 10% bánatpénznek melléklése mellett az árlejtésre kitűzött óráig a kir. törvényszék elnökénél elfogadtatnak.

Eperjesen, 1902. évi július hó 5-ikén.

Palugyay Gusztáv,
kir. tuss. elnök.

376. szám.

M. kir. áll. méntelep-parancsnokság, Debreczen.

Arlejtési hirdetés.

A debreczeni m. kir. áll. méntelep eperjesi, debreczeni, turiametei, rimaszombati, szatmárnémeti és jászberényi osztályainál elhelyezett katonai legénység és ménállomány részére 1902. november 1-től 1903. október végéig szükség-lendő takarmány és egyéb czikkek biztosítása tárgyában 1902. évi augusztus 25-én d. e. 10 órakor írásbeli zárt ajánlatok tárgyalása fog alulirott méntelep-parancsnokságnál megtartatni.

A szállítási feltételek úgy az alulirott méntelep-parancsnokságnál, mint az egyes teleposztályoknál megtekinthetők.

Az ajánlatok szerkesztésére, valamint a cikkek mikénti szállítására vonatkozólag felhívatik az érdekeltek figyelmé a hatóságilag kifüggesztett árlejtési hirdetésekben foglalt mintára.

Debreczen, 1902. évi július hó.

A debreczeni m. kir. áll. méntelep
parancsnoksága.**Lóversenyek
Tátra-Lomniczon**

1902. július 23., 24., 26. és 27-ikén,
a „Magyar Lovaregylet” által rendezve; kezdetük
mindig délután 3 óra 10 perczkor.

A versenytérre a következő vonatok közlekednek
az összes közbeeső állomások érintésével:

Oda:			
Tátra-Lomniczról indul	1 ó. 18 p.	2 ó. 15 p.	2 ó. 45 p.
Versenytérre érkezik	1 „ 38 „	2 „ 35 „	3 „ 05 „
Poprád-Felkáról indul	1 „ 06 „	1 „ 15 „	2 „ 20 „
Versenytérre érkezik	1 „ 31 „	1 „ 40 „	2 „ 50 „
Kassáról	indul	8 óra 05 p.	
Poprád-Felkára	érkezik	11 „ 25 „	
Vissza:			
Versenytérrel indul	5 ó. 35 p.	5 ó. 45 p.	7 ó. 30 p.
Tátra-Lomniczra érkezik	5 „ 55 „	6 „ 05 „	7 „ 50 „
Versenytérrel indul	5 „ 55 „	6 „ 25 „	8 „ 45 „
Poprád-Felkára érkezik	6 „ 20 „	6 „ 50 „	9 „ 15 „
Poprád-Felkáról	indul	8 óra 15 p.	
Kassára	érkezik	11 „ 15 „	

Július 25-ikén délután 6 órakor Tátra-Lomniczon virágkorzó
és egyéb ünnepélyességek.

Helyárak a versenytérre: I-ső hely 6 korona,
II-ik hely 2 korona, III-ik hely 40 fillér.

A Kassáról Poprád-Felkára és vissza, nemkülönben Eperjesről
Poprád-Felkára és vissza szóló, ünnep- és vasárnapokon érvényes
kedvezményes jegyek a versenynapokon is kiadatnak,
és pedig:

Kassa—Poprád-Felka	II. oszt.	6 korona.
„	III.	4 „
Eperjes—Poprád-Felka	II.	6 „
„	III.	4 „

Jegyek kaphatók Tátra-Lomniczon Kuszmann Gyula bazár-
jában és a versenynapokon Tátra-Lomniczon a versenytér-
térén. — Restaurációk az I. és II. helyen, szintágy
totalitateurök, bookmaker és katonazene.

A Sierndorfi Vegyi-termékek és Csontliszt-gyár által előállított

olcsó műtrágya
Thomas-salak
helyett
őszi vetésekhez

nyers-phosphátlisztet

18—20% phosphorsavval,
75% porfinomsággal,

vegyelemezve
a magyaróvári
gazdasági intézet
által

úgyszintén csontlisztet, superphosphátot, ammo-
niákat, valamint az összes műtrágyákat jótállás és leg-
jobb feltételek mellett, gyári áron, minden vasútállomáshoz bérmentve szállít,
valamint felvilágosítással szolgál:

Tyrnauer K. és Fia cég Eperjesen,

a Sierndorfi Csontliszt- és Vegyi-termékek gyárának sáros- és zemplénnvármegyei képviselője.

Delice!

Minden hirdetés felesleges,
a dohányzó egyszer veszi
és többé mást nem szíhat

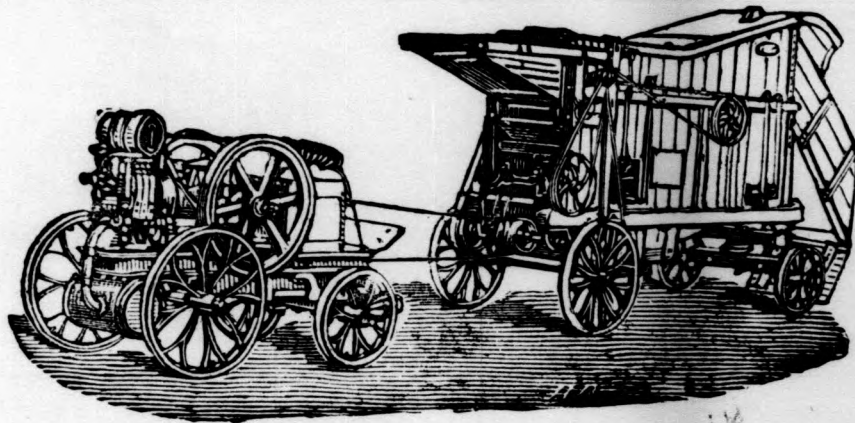
legjobb, valódi francia

szivarkapapír és szivarkahüvely.

Gyári raktár:

Zahler Mórnál Eperjesen.**„MAYER“ GÉPGYÁR**

vas- és fémöntöde részv.-társ.

Szombathely. Raktár: Budapesten, V., Lipót-körút 15.Arjegyzék kívánatra ingyen
és bérmentve.Arjegyzék kívánatra ingyen
és bérmentve.

Gyártunk: Mindennemű mezőgazdasági és szőlőművelési gépeket. Kitűnő szerkezetű benzin-
motorokat 2—30 lóerőig, stabil alakban különféle ipari czelokra, valamint locomobil
alakban gazdasági gépek stb. hajtására. Teljes műmalomberendezési gépeket, valamint az olajgyártáshoz
szükséges berendezéseket és gépeket. Elvállalunk minden a gépszakmába vágó alkalmi szükségletek szer-
kesztését és kivitelét.

Modern berendezésű vas- és fémöntödénk mindennemű vas- és fémöntést nyers és megmunkált
állapotban szállít.

a valódi, utolérhetlen hatású rovarirtó;
azonban csak az üvegben levőt vásároljuk!

Kapható Eperjesen:

Atlasz D., Barts E. gyógyszer, Bein Simon, Böhm Simon Utóda, Bohrandt J. V.,	Dahlström Károly, Diamant R., Feldmann Adolf, Fried Simon, Gallotsik J. V.,	Glücksman Mór, Holénia Béla, Holländer Samu, Klein Ferencz, Kónya Miklós,	Lefkovits Emil, Lindner J. Mór, Mikolík István, Molitorisz gyógyszer, Neumann B. Özv.,	Oszvold D. Utóda, Schönfeld Izidor, Singer S. Fiai, Sváby Ferencz, Wenczel István.
--	---	---	--	--

Ezenkívül a vidéken mindenütt, hol a Zacherlin-falragasz ki van téve.